

Remissvar över betänkandet SOU 2025:63 Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens

Medicinska fakulteten vid Lunds universitet svarar på remissen på universitetets vägnar och kommenterar specifikt på de förslag som är relevanta för vår verksamhet.

En övergripande kommentar till betänkandet är att vi vill påminna om att vårdprofessionerna utöver att vara anställda vid regionerna även är anställda i kommuner och privat verksamhet.

Författningsreglerad specialistkompetens föreslås införas för logopeder och psykologer (avsnitt 8.4.5)

Vi instämmer i förslaget att införa en författningsreglerad specialistkompetens för logopeder och psykologer. Samtidigt vill vi påminna om att endast cirka hälften av alla logopeder arbetar inom regionen, medan övriga har andra arbetsgivare som huvudmän, till exempel kommuner eller privata verksamheter. Detsamma gäller för psykologer, som i stor utsträckning är anställda inom kommunal verksamhet, skola eller av privata vårdgivare.

Förslaget anger att regionerna ska ansvara för specialiseringstjänstgöring för logopeder och psykologer. Det behöver därför klargöras hur detta ansvar ska fungera i praktiken för de yrkesgrupper som inte har regionen som arbetsgivare. Gällande psykologer behöver det också klargöras hur andra specialisteriktningar än de strikt kliniska såsom inom arbets- och organisationspsykologi ska hanteras.

**Det saknas förutsättningar att föreslå
författningsreglerad vidareutbildning för vissa
yrkesgrupper (avsnitt 8.4.7 och 8.4.9)**

Vi välkomnar regeringens initiativ att se över
resurstilldelningssystemet för utbildning vid universitet och högskolor
för att möjliggöra en ökad effektivitet i systemet samtidigt som
lärosätenas autonomi och rådighet värnas.

Vi håller inte med förslaget om att inte införa författningsreglerad
vidareutbildning för ett antal yrkesgrupper, närmare bestämt
röntgensjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut.

**Behovet av en reglerad specialistexamen för
röntgensjuksköterskor samt arbets- och fysioterapeuter**

En formellt erkänd specialisering är avgörande för att attrahera,
rekrytera, utveckla och behålla kvalificerade röntgensjuksköterskor
inom yrket. Enligt remissvar från Svensk förening för
röntgensjuksköterskor på SOU 2018:77 råder en bred samsyn och
enighet kring behovet av en reglerad specialistexamen bland
vårdgivare, lärosäten, vetenskapliga råd samt inom
röntgensjuksköterskeprofessionen.

Precis som för röntgensjuksköterskor skulle en reglerad
specialistexamen för arbets- och fysioterapeuter säkerställa en säker
och högkvalitativ vård och bidra till att stärka kunskapsområdet och
främja professionernas utveckling. En statligt reglerad
specialistexamen är att föredra framför en specialistexamen baserad
på professionsförbundens kriterier. En specialistexamen på magister
eller masternivå skulle också öka underlaget för forskarutbildning och
därmed säkra framtidens lärarbehov.

**En ny ordning för att vidareutbilda vårdprofessioner
med yrkesexamen på grundnivå bör utredas –
Vårdprofessionslyftet (avsnitt 8.5)**

Vi instämmer i förslaget att en ny ordning bör utredas.

Vår erfarenhet är att halvtidsstudier inte gynnar genomströmningen eftersom risken är stor att ett sådant upplägg resulterar i att studenterna arbetar kliniskt mer än 50% på grund av personalbrist i vården. Vi förordar därför att utbildningen sker med 100% studietakt.

Från lärosätets perspektiv är det positivt att kunna erbjuda utbildning med full kostnadstäckning i form av uppdragsutbildning.

Två parallella spår för att utbilda specialistsjuksköterska?

Vi erbjuder i dag specialistsjuksköterskeprogram med flera olika inriktningar. Vi läser betänkandet som att det föreslås att vårdprofessionslyftet kan innefatta vidareutbildning till specialistsjuksköterska (dvs utbildningen bedrivs som uppdragsutbildning bekostad av staten), samtidigt som det inte nämns något om att det ska *ersätta* redan existerande specialistsjuksköterskeprogram. Är det tänkt att två parallella utbildningsspår ska existera samtidigt? Vi ser en stor risk att det inte skulle vara möjligt att fortsätta erbjuda reguljär utbildning på grund av minskat söktryck. Nuvarande resursfördelningssystem förutsätter större klasser för att lärosätet ska få ekonomisk bärighet i utbildning.

VFU inom ramen för en utbildningstjänst

Betänkandet föreslår att det ska utredas om arbete som utförs inom ramen för de inrättade utbildningstjänsterna kan organiseras så att det är möjligt att tillgodoräkna arbetet som VFU. Vi anser att det är viktigt att säkerställa att specialistutbildningen omfattar praktik inom olika typer av verksamheter och med alltmer avancerade och specialiserade arbetsuppgifter, såsom det ser ut för ST-läkare. Vi har svårt att se att det uppnås om man fortsätter sitt ordinarie arbete hos arbetsgivaren. För att lärosätet ska kunna ge en slutlig bedömning av VFU-omfattningen i form av bredd och djup så behöver lärosätet definiera vad som ska ingå i VFU.

Förslag på insatser för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (avsnitt 8.1.1)

Vi instämmer i nationella vårdkompetensrådets förslag om samordning av vårdutbildningar med få sökande.

Vi tror dock inte att det räcker med att medel tillsätts för att stimulera lärosätena att samordna arbetet.

I detta ärende har Medicinska fakultetens dekan, Maria Björkqvist, beslutat. Ärendet har handlagts av vicedekan med ansvar för utbildning tillsammans med programansvariga och utbildningschefen.

På fakultetsstyrelsens vägnar,

Maria Björkqvist